

AAN HET MINISTERIE VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

EN HET MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

AMSTERDAM, 29 JUNI 2022

BETREFT: CONSULTATIE WET WIJZIGING AUTEURSCONTRACTENRECHT

Geachte heer Weerwind, mevrouw Yeşilgöz, mevrouw Uslu,

De Dutch Directors Guild is de beroepsorganisatie van regisseurs en heeft 460 leden. Deze leden regisseren vrijwel alle drama-series, documentaires, speelfilms, tv-programma's en podcasts in Nederland. Van grote internationale hits zoals Undercover en de Heineken Ontvoering tot prachtige documentaires als Shadow Game en het Zaad van Karbaat. Regisseurs zorgen er voor dat op de achtergrond alles functioneert en bepalen hoe zo'n productie er uiteindelijk uit ziet. Van kostuums tot decors, van locaties tot cameravoering, de regisseur drukt zijn stempel op de hele productie.

Wij zijn verheugd dat de wetgever het voornemen heeft geuit om de vergoedingen voor regisseurs voor Video On Demand aanbod eindelijk wettelijk te willen gaan regelen. We zijn sinds 2009 bezig met onderhandelingen met Rodap en die jarenlange strijd over in eerste instantie onze reguliere vergoedingen voor kabeluitzending heeft ons zeer veel energie gekost. Toen de wetgever in 2015 besloot het VOD gedeelte onder vrijwillig collectief beheer te laten vallen waren we erg teleurgesteld. De jarenlange ervaring met Rodap deed ons toen al het ergste vermoeden. Het convenant dat Portal Audiovisuele Makers (PAM) met Rodap sloot op basis van dit vrijwillige collectieve beheer berustte op een ingewikkeld door Rodap zelf voorgesteld systeem van kettingbedingen. Dit systeem werd in de praktijk door de individuele leden van Rodap zelf niet geaccepteerd. De inkomsten uit VOD voor regisseurs liepen vrijwel meteen terug en zijn nu op een historisch laagtepunt beland. De wet uit 2015 is onlangs geëvalueerd en tot onze grote blijdschap zagen de onderzoekers in dat de wet niet heeft bereikt wat het beoogde, namelijk een verstevigde positie van hoofdmakers, waaronder regisseurs. De onderzoekers, waaronder Professor Hugenholz en Professor Visser, beide hoogleraren auteursrecht, kwamen tot de conclusie dat VOD onder verplicht collectief beheer zou moeten vallen om de makers van het filmwerk beter te beschermen. Een wettelijke basis zou de makers inderdaad enorm helpen bij de onderhandelingen over vergoedingen. Eindelijk zijn we dan niet meer overgeleverd aan de goodwill van Rodap.

Rodap is een lobby gestart met als boodschap dat 'ze het erg goed voor hebben met de makers, laten we het vrijwillig houden, we zijn er zo uit'. Het lijkt een déjà vu uit 2015. Hetzelfde werd beweerd maar we waren er helaas niet 'zo uit'. Dit terwijl de omzet van

de Video on Demand exploitanten in Nederland in de periode 2015-2021 is gestegen van € 156 miljoen tot maar liefst € 986 miljoen. Dat de regisseurs en andere filmmakers van die omzetten nu niets terug zien, valt gewoon niet meer uit te leggen.

De inkomenspositie van regisseurs is uiterst zwak. De grote machtsongelijkheid tussen makers en exploitanten zorgt al jaren voor een ongelijk speelveld. De inkomsten uit collectief beheer vormen een wezenlijk deel van ons inkomen, een broodnodig deel. Door die inkomsten kunnen we nog enigszins mee profiteren van de exploitatie van ons werk. Datzelfde werk genereert gigantische inkomsten voor exploitanten en hun, vaak buitenlandse, aandeelhouders. Inkomsten waar de makers nu niets van terugzien.

In het licht van dit alles is de door ons zo gewenste wetsaanpassing op het gebied van VOD dus ook niet meer dan een logische vertaling van de door wetgevers keer op keer uitgesproken intentie om voor makers een gelijk speelveld te creëren. Want collectief mogen onderhandelen is mooi maar als de tegenpartij geen incentive heeft om überhaupt aan tafel te komen, of om aan die tafel een serieus gesprek aan te gaan, blijft er van die geboden mogelijkheid tot collectief optreden maar weinig over. Het wettelijke 'steuntje in de rug' is onmisbaar.

Rodap heeft ineens zogenaamd 'het beste met ons voor'. Ze willen Nederlandse makers vrijwillig vergoeden voor exploitatie van hun werk. Maar het liefst alleen Nederlandse makers voor werk bekeken in Nederland. Niet alleen is dit in strijd met Europese harmonisatie maar het is ook een poging zo min mogelijk te betalen. Wat gebeurt er wanneer er in bijvoorbeeld België heel veel gekeken wordt naar een Nederlandse productie? Krijgt de Nederlandse maker daar dan geen geld voor? En wanneer er een Deense serie in Nederland bekeken wordt via VOD, krijgt die Deense regisseur daar dan geen geld voor? Dat is internationaal niet uit te leggen.

Rodap schermt verder met het zogenaamde 'weglekrisico' en dan vooral naar de Verenigde Staten. Maar die Amerikaanse makers krijgen in hun eigen land, via het 'residualsysteem' van de Amerikaanse guilds, wel degelijk al een vergoeding voor exploitaties van hun werk in het buitenland. Dus die Amerikaanse makers krijgen al geld voor de exploitatie hier. Je zou zelfs kunnen beweren dat wanneer ze dan een claim in Nederland neerleggen, hun vergoedingen de billijkheidstoets niet meer kunnen doorstaan.

De Dutch Directors Guild staat vierkant achter het standpunt van PAM. Collectief beheer voor VOD moet wettelijk verplicht worden. Dit moet ook gelden voor platforms wier verdienmodel gebaseerd is op reclame-inkomsten. De DDG snapt werkelijk niets van een eventuele uitzondering voor die diensten. Makers moeten voor elke exploitatie van hun werk betaald worden, onafhankelijk van het verdienmodel van de exploitant. Wat zou er gebeuren wanneer Netflix (waar overigens al plannen voor zijn) ineens besluit om reclame te gaan vertonen? Vallen ze dan niet meer onder verplicht collectief beheer?

In Spanje, Italië, Zwitserland en meer recent België en Duitsland is er inmiddels sprake van een collectief te regelen wettelijke aanspraak op VOD-vergoedingen voor makers (wij verwijzen naar de reactie van Platform Makers en PAM voor details daarover), dus

angst om een Europees buitenbeentje te zijn, is volstrekt irrationeel. Sterker nog: gezien het feit dat Nederlandse films en series heel vaak het eerst de grens overgaan naar onze directe buurlanden, is het van het grootste belang hierbij aan te sluiten.

De Dutch Directors Guild twijfelt niet aan de goede intenties van de wetgever maar houdt haar hart vast voor alle irrationele lobby van Rodap en de eventuele beïnvloeding van leden van de Tweede Kamer. De aanstaande wetswijziging moet in één keer goed gedaan. We kunnen het ons niet veroorloven om te wachten op een eventuele volgende evaluatie of om jarenlang te onderhandelen omdat Rodap ineens besluit het toch niet zo goed met de makers voor te hebben.

Namens de Dutch Directors Guild,

Maarten Treurniet